

Γ Ο Λ Δ Σ Μ Ι Θ Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Α

Τ Η Σ

Ε Λ Λ Α Δ Ο Σ

Από τῆς πρώτης καταβολῆς τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων ἄχρι τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν.

Μεταφραθεῖσα ἐκ τῆς πρωτοτύπου τῆς Ἀγγλικῆς διαλέκτου κατὰ τὴν νεωτάτην ἐν Λονδίνῳ ἐκδοσιν εἰς τὴν κατ' ἡμᾶς τῶν Ἑλλήνων διάλεκτον, ἅμα δὲ καὶ ἐπαυξηθεῖσα

ὑ π ὸ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΔΟΥ

ιατροῦ, τῆς ἐκ Τυρνάβου τῆς Θεσσαλίας, καὶ μέλους ἀντεπιστέλλοντος τῶν ἐν Ἰένῃ ἐταιριῶν, τῆς τε Ὀρυκτολογικῆς καὶ τῆς Φυσικῆς.

Β Κ Δ Ο Σ Ι Σ Δ Β Τ Τ Β Ρ Δ

ἐπιδιωρθωμένη καὶ ἐπηυξημένη, ἐν ἣ καὶ προσετέθη

Τ Ο Μ Ο Σ Γ.

Περιέχων τὴν Βυζαντινὴν ἱστορίαν καὶ σύντομον πραγματείαν περὶ ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν, ἅμα δὲ καὶ περὶ θρησκείας, ἡθῶν καὶ ἐθίμων τῶν Ἑλλήνων, μετ' ἐνὸς γεωγραφικῆς πίνακος τῆς σήμερον Ἑλλάδος.

EN BIENNE, THS ATETRIAS
T T P O I S B E N Δ Ο Τ Η Ι Ο Ι Σ.

1 8 0 7.

ΚΕΦΑΛΑΙΩΔΗΣ ΠΙΝΑΞ

ἐν τῷ Γ' τόμῳ περιεχομένων.

ΚΕΦΑΛ. ΚΒ΄.

Ἀπὸ τῆς ἀναβάσεως τῆ μεγάλης Κωνσταντίνου ἐπὶ τὸν θρόνον ἕως τῆς διαιρέσεως τῆς Ῥωμαϊκῆς μοναρχίας. Σελ. 1

ΚΕΦΑΛ. ΚΓ΄.

Ἀπὸ τῆς διαιρέσεως τῆς Ῥωμαϊκῆς μοναρχίας ἕως τῆς τελευτῆς τῆ Ἰβσινιανῆ. Σελ. 25

ΚΕΦΑΛ. ΚΔ΄.

Ἀπὸ τῆς τελευτῆς τῆ Ἰβσινιανῆ ἕως τῆς βασιλείας τῆ Λογοθέτου Νικηφόρου, τῆ πρώτου νομιζομένου αυτοκράτορος τῶν Γραικῶν. Σελ. 56

ΚΕΦΑΛ. ΚΕ΄.

Ἀπὸ τῆς βασιλείας Νικηφόρου, τῆ πρώτου νομιζομένου αυτοκράτορος τῶν Γραικῶν, ἕως τῆς τελευτῆς Βασιλείου τῆ Β΄. Σελ. 90

ΚΕΦΑΛΑΙΩΔΗΣ ΠΙΝΑΞ.

ΚΕΦΑΛ. Κς'.

Α' πὸ τῆς τελευταίας Βασιλείας τῆς Β' ἕως τῆς ἀλώ-
σεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Λατί-
νων Σελ. 171

ΚΕΦΑΛ. ΚΖ'.

Α' πὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ
τῶν Λατίνων ἕως τῆς ἀλώσεως αὐτῆς ὑπὸ
τῶν Οὐμανῶν. Σελ. 231

Σύντομος πραγματεία περὶ τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν,
ἅμα δὲ καὶ περὶ θρησκείας, ἡθῶν καὶ ἐθίμων
τῶν Ἑλλήνων Σελ. 273

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ.

ΚΕΦΑΛ. ΚΒ΄.

Από τῆς ἀναβάσεως τῆ μεγάλης Κωνσταντίνου ἐπὶ τὸν θρόνον ἕως τῆς διαίρεσεως τῆς Ῥωμαϊκῆς μοναρχίας.

Ἡ ἀνάβασις τῆ μεγάλης Κωνσταντίνου ἐπὶ τὸν βασιλικὸν θρόνον ὑπέχετο νέαν ἐποχὴν δόξης εἰς τὰ χρονικά τῶν Γραικῶν. Ἀπ' αὐτῆ ἤρχισε νὰ διαλύεται τὸ ζόφος τῆς ἀδοξίας, ὃ ὅποια κατεῖχε τὰς Γραικὰς ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων τὴν τυραννίαν, ἕως ἃ ἔλαμψεν ὁ φωστὴρ τῆς εὐδοξίας, κατέστη ἡ βασιλεία τῶν Γραικῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἡ ὅποια ὅμως διὰ τὰς ἐμφυλίους διχονοίας, διὰ τὴν ἐμφιλοχωρῆσαν πολυτέλειαν καὶ μεγαλοπρέπειαν τῶν βασιλέων καὶ τῶν περιούτων, διὰ τὴν παρεκτροπὴν τῶν ἡθῶν, καὶ τὸ χείρισον, διὰ τὰς παντοτεινὰς θρησκευτικὰς διαφορὰς, ὑπέπεσεν εἰς τοιαύτην ἀδυναμίαν, ὥστε τελευταίον ἐγένετο θήραμα τῶν Οὐρμανικῶν ὄπλων. Ὁ ἱστορικὸς δὲν πρέπει νὰ παραβλέψη εἰς τὴν γενικὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος ἕδεν τῶν, ὅσα συντείνουσιν εἰς γνῶσιν ἐκείνης.

τῆ ποτὲ πολυενδόξου ἔθνεος, ἀλλὰ ν' ἀκολουθήσῃ ἰσορῶν ἄχρι τῆς παντελῆς αὐτῆ πτώσεως. Τῆτο καὶ ἡμεῖς ἐπεβαλόμεθα νὰ κάμωμεν· ἐπειδὴ δὲ ἡμῖν πρόκειται ἡ Βυζαντινὴ ἰσορία, ἡ δὲ ἰσορία τῆς Ἀνατολικο-Ῥωμαϊκῆ βασιλείου ἀπὸ τῆς μεγάλου Κωνσταντίνου ἕως τῆς λογοθέτου Νικηφόρου, τῆς πρώτου νομιζομένου αυτοκράτορος τῶν Γραικῶν, ἀνήκει μάλιστα εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν ἰσορίαν, διὰ τῆτο καὶ ἡμεῖς θέλομεν ὁμιλήσει περὶ αὐτῆς ὅσον οἶόν τε ἐπιτετμημένως.

Ὁ μέγας Κωνσταντίνος ἐγεννήθη ἐκ τῆς πατρὸς Κωνσταντίου τῆς Χλωρῆ καὶ μητρὸς τῆς Ἑλένης ἐν ἔτει ἀπὸ χριστοῦ 274 ἐν Ναϊσῶ τῆς Δακίας. Ὁ πατὴρ αὐτῆ, ὁ καλὸς καὶ δίκαιος Κωνσταντῖος ὁ Χλωρὸς, διωρίσθη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων αυτοκρατόρων Διοκλητιανῶ 392. καὶ Μαξιμιανῶ πρώτον μὲν διοικητῆς τῆς Δαρδανίας, 303. ὕπερον δὲ καίσαρ καὶ κοινῶν τῆς βασιλείου. Μετὰ δὲ τὴν παραίτησιν τῶν δύο βασιλέων Διοκλητιανῶ καὶ Μαξιμιανῶ, οἱ πρῶτον διορισθέντες καίσαρες, Κωνσταντῖος καὶ Γαλλέριος, ἐκηρύχθησαν διάδοχοι αὐτῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα αὐγυεσοῖ, ἐξ ὧν ὁ μὲν πρῶτος ἔλαβε τὰς δυτικὰς ἐπαρχίας, οἷον Ἰταλίαν, Σικελίαν, τὸ πλεῖστον μέρος τῆς Ἀφρικῆς μετὰ τῆς Ἰσπανίας, τὴν Γαλίαν, Βρετανίαν καὶ Γερμανίαν, ὁ δὲ Γαλλέριος τὰς Ἀνατολικὰς, οἷον Ἰλλυρίαν, Παιονίαν, Θράκην, Μακεδονίαν, Ἑλλάδα, μικρὰν Ἀσίαν, Αἴγυπτον, Συρίαν κτ. Οὗτοι δὲ οἱ δύο αὐγυεσοὶ ἐχειροτόνησαν ἑτέρας δύο συμβουθεῖς καὶ συγκοινωνοὺς τῆς βασιλείου, ὀνομάσαντες καίσαρας. Τοιούτῳ τρόπῳ διωκεῖτο τὸ βασίλειον ὅλον τῶν Ῥωμαίων ἀπὸ τέσσαρας ἀνδρας. Ὁ Κωνσταντῖος ἔσκησε τῷ δευτέρῳ ἔτει τῆς βασιλείου τὴν καθέδραν εἰς τὸ Ἐβόρακον (Υοικ) πό-

λιν τῆς Βρετανίας, ὅπερ μετὰ τινα χρόνον ἀφενήσασα ἀφένειαν βαρυτάτην, ἔσειλε πρὸς τὸν υἱὸν αὐτῆ Κωνσταντῖνον, τὸν ὁποῖον ἠναγκάσθη ν' ἀφήσῃ παρὰ τῷ Γαλλερίῳ ὡς ὄμηρον καὶ ἐνέχυρον, καὶ παρεκίνει νὰ ἔλθῃ ὅσον τάχιστα πρὸς αὐτόν. Ὁ Κωνσταντῖνος ἔφυγε κρυφίως, καὶ περιπατῶν νύκτα καὶ ἡμέραν, ἤλθε πρὸς τὸν πατέρα, καὶ εὗρεν αὐτὸν ἐν ἀγωνίᾳ θανάτου. Ὁ πατὴρ ἀποθνήσκων, ἔδωκε τῷ υἱῷ πολλὰς σωτηριώδεις συμβουλὰς, προσσυμβελεύσας νὰ ὑπερασπίζεται τὰς χριστιανὰς, καὶ εἶτα ὡμολόγησεν αὐτὸν διάδοχον (1).

Ὁ Γαλλέριος μαθὼν τὴν ἀνάβασιν τῆ Κωνσταντίνου ἐπὶ τὸν θρόνον, ὠργίσθη μὲν εἰς ἄκρον, ἠναγκάσθη ὅμως νὰ τῷ σείλῃ τὰ βασιλικά παράσημα, ὀνομάσας ἐν ταυτῷ τὸν Σεβήρον αὐγυγον. Κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἠγέρθη ἕτερος τύραννος ὁ Μαξέκτιος, ὁ υἱὸς τῆ Μαξιμιανῆ, ὅστις ἀπολαύσας τὴν εὐνοίαν τῶν στρατιωτῶν τῆς Ρώμης, ἀνηγορεύθη αὐγυγον. Κατὰ τέτε ἐσάλη ὑπὸ τῆ Γαλλερίου ὁ Σεβήρος μετὰ πολυαριθμῆ στρατεύματος· ἀλλὰ μόλις ἔλθων πλησίον τῆς Ρώμης, ἠναγκάσθη ὑπὸ τῶν ἰδίων αὐτῆ στρατιωτῶν νὰ παραδοθῆ εἰς τὸν ἐχθρὸν, καὶ ν' ἀποθάνῃ θάνατον ἐκέσιον. Τότε ὁ Γαλλέριος στρατεύσας εἰς Ἰταλίαν, ἠναγκάσθη καὶ αὐτὸς ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν νὰ ἐπιστρέψῃ ἄπρακτος· καὶ ἔλθων, ἐψήφισε τὸν Δικίννιον, Δάκα τὸ γένος, πολεμικὸν μὲν, ἀλλὰ ποταπὸν, φαῦλον καὶ βάρβαρον, αὐγυγον ἀντὶ τῆ ἀποθανόντος Σεβήρου, καὶ μετὰ τινα χρόνον κατέσρεψε τὸν βίον ἐλεεινῶς.

(1) Ὅρα περὶ τέτων καὶ τῶν ἐπομένων τὴν ὑπ' ἡμῶν ἐκ-
 γραιοθεύσαν Ρωμαϊκὴν ἰστορίαν τῆ παρόντος συγγραφέως
 τόμῳ β'. κεφ. κδ'.

α χ. 311. Ἀποθανόντος δὲ τότε τῆ μεγίστη ἐχθρῆ τῆ με-
 γάλῃ Κωνσταντίνῃ, ἔμειναν ἔτι τρεῖς ἀνταγωνισαί,
 ὁ ῥήθεις Μαξέντιος βασιλεὺς τῆς Ρώμης, ἀνὴρ ἀ-
 πάνθρωπος καὶ μέγας χριστιανομάχος, ὁ Λικίνιος, ὁ
 ἀναγορευθεὶς ὑπὸ τῆ Γαλλερίας αὐγυγος καὶ διοικητὴς
 τῆς ἀνατολῆς, καὶ ὁ Μαξιμίνος, ὅσις συνεκηρύχθη
 μετὰ τῆ Σεβήρης καίσαρ, καὶ διώκει καὶ μερικὰς ἐν τῇ
 ἀνατολῇ ἐπαρχίας. Μετὰ τινῶν χρόνων ἡσυχίαν ὁ
 Κωνσταντίνος κινούμενος εἴτε ἀπὸ φιλοτιμίαν, εἴτε ἀ-
 πό τὴν τυραννικὴν πολιτείαν τῆ Μαξεντίου, ἀπεφά-
 σισε νὰ ἐκστρατεύσῃ εἰς Ἰταλίαν, καὶ ν' ἀποδιώξῃ, εἰ
 δυνατόν, τὸν τύραννον ἀπὸ τὴν μητρόπολιν. Ἐν ταύτῃ
 τῇ ἐκστρατείᾳ συνέλαβεν ὁ Κωνσταντίνος ἐκείνην τὴν ἰ-
 δέαν, ἣ ὁποία πρῶξένησε παντελῆ μεταβολὴν εἰς τὸν
 ἡθικὸν καὶ πολιτικὸν κόσμον. Ἐν μιᾷ τῶν ἐσπερῶν,
 διηγεῖται ὁ Εὐσέβιος, ὡν καταβεβυθισμένος ὁ Κων-
 σταντίνος εἰς διαφόρους λογισμὸς περὶ τῆς τύχης τῶν
 ἐπιγείων πραγμάτων καὶ περὶ τῶν κινδύνων τῆ μέλλον-
 τος ἀγῶνος, καὶ αἰσθανόμενος τὴν ἀσθένειάν τε καὶ τὴν
 χρείαν τῆς ἐξ ἄνωθεν βοήθειας, καὶ ἀνασκεπτόμενος
 τὰ τότε διάφορα δόγματα τῶν ἀνθρώπων, ἐζήτει τὴν
 ἐξ ὕψους ἀντίληψιν καὶ ὁδηγίαν. Τότε περὶ τὴν δύσιν
 τῆ ἡλίου, τῆ ὁποῖα αἱ χρυσοειδεῖς ἀκτίνες κατήυγα-
 ζον τὰ ὄρη καὶ τὰς κοιλάδας, ἀνεφάνη ἐν ἔρανῳ ἄστρον
 φαινότατον ἐν εἴδει σαυρῆ, ἔχον ταύτην τὴν ἐπι-
 γραφὴν, ἐν τέτρω νίκα. Τὴν ὑπεραίαν ἡμέραν κα-
 τεσκευάσεν ὁ Κωνσταντίνος βασιλικὴν σημαίαν, τὸ
 λεγόμενον λάβαρον, ἐπὶ τῆ ὁποῖα τῆς κορυφῆς ἐ-
 χαράχθη τὸ ἐν ἔρανῳ φανέν σημεῖον, καὶ παρήγγειλε
 νὰ τὸ προάγωσιν εἰς τὸς πολέμους ὡς τῆς νίκης καὶ

τῆς ἐρανόθεν βοήθειας τὸ σύμβολον· ἔπειτα δὲ ὠμολόγησεν ἑαυτὸν παρρησίᾳ χριστιανόν.

Τοιοτρόπως ἀπολαύσας ὁ μέγας Κωνσταντῖνος τὴν εὐνοίαν τῶν στρατιωτῶν, ἐξ ὧν οἱ πλείστοι ἦσαν χριστιανοί, στρατεύει παραχρῆμα εἰς Ἰταλίαν, στρατοπεδεύει δύο μίλια μακρὰν τῆς Ρώμης, καὶ κατασκευάζει τὸν ἀνανδρον καὶ μικρόψυχον ἐχθρὸν, καίτοι πολὺ ἀνώτερον κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῆς στρατεύματος. Ἡ Ρώμη ἐδέχθη αὐτὸν ὡς σωτῆρα καὶ ἐλευθερωτὴν, καὶ πολλὰ ἀγάλματα ἠγέρθησαν πρὸς τιμὴν. Τότε ἔγραψε πολλὰ ψηφίσματα χάριν τῶν χριστιανῶν, κηρύξας αὐτὸς ἐλευθέρως ἀπὸ παντὸς διωγμοῦ καὶ ἀξίως οἰουδῆποτε πολιτικῆ ἀξιώματος, καὶ ἔτω καθ' ὅλην τὴν Ρωμαϊκὴν βασιλείαν ὁ χριστιανισμὸς ἔγινεν ἡ πρωτεύουσα θρησκεία. Ἐν ταύτῃ τῇ καταστάσει ἔμεινεν ἡ πολιτεία ἀμετάβλητος. Ὁ Κωνσταντῖνος ἠγωνίζετο ἀόκνως νὰ σερεώσῃ καὶ νὰ ἐξαπλώσῃ τὴν νέαν θρησκείαν, καὶ ν' ἀναστήσῃ τὰς ἐπισήμας, αἱ ὁποῖαι πρὸ πολλῆς παρεμελήθησαν παντάπασι καὶ ὡς εἶπεν ἐσβέβησαν εἰς τὴν Ρωμαϊκὴν μοναρχίαν (1). Ἀλλ' αὐταὶ αἱ εἰ-

(1) Αἱ Ἀθῆναι καὶ αἱ λοιπαὶ τῆς Ἑλλάδος πόλεις ἀπήλαυσαν τῆς φιλανθρωπίας τῆς Κωνσταντῖνου, ὅσις φιλοτιμύμενος νὰ τιμήσῃ τὴν πόλιν, ἐξ ἧς προέκυψαν τόσοι μεγάλοι νόμοι, ὡμίλει περὶ ταύτης πάντοτε μετὰ μεγάλης εὐλαβείας καὶ προσπαθείας, καὶ ἐκήρυξεν ἑαυτὸν λαμπρὸν ὑπέρμαχον αὐτῆς καὶ ὑπερασπιστήν. Τότε ἠνεώχθησαν πάλιν λαμπρὰ καὶ θαυμασία διδασκαλεῖα τῆς Ρητορικῆς, καὶ ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν ἔγινε τῶν ἐπιστημῶν τὸ κέντρον, ὅπερ πολλοὶ φιλοτιμύμενοι, συνέρρεον ἀπανταχόθεν. Ἐκ τῶν τεσσάρων ἐνδόξων πατέρων τῆς ἀγίας ἡμῶν ἐκκλησίας, ἦτοι τῆς ἀγίας Γρηγορίας Ναζιανζηνῆς, τῆς ἀγίας Γρηγορίας Νύσσης, τῆς μεγάλης Βασιλείας καὶ τῆς ἀ-

ρήνικαὶ ἀρχαὶ διεκόπησαν ἀπὸ τὰς πολεμικὰς παρασκευὰς τῆ ἐν Ἀσίᾳ διοικῆντος Μαξιμίну, ὅσις ἐπιθυμῶν νὰ ἐκτείνῃ τὴν δύνάμιν τε, ἐσράτευσε μετὰ μεγάλης στρατῖα κατὰ τῆ Λικιννίε, ἣ μάχῃ νικηθεὶς ἀπέθανε.

Ὁ Κωνσταντῖνος ἣ Λικίννιος, οἱ μόνοι ἤδη κύριοι ἣ κοινῶν τῆς βασιλείας ὅλης, ἔζων τοπρῶτον ἐν ὁμονοίᾳ ἣ εἰρήνῃ· ἀλλὰ τῆς φιλοτιμίας τὸ ἀκόρεσον πάθος κατέπαυσε ταύτην τὴν φαινομένην ὁμόνοιαν. Οἱ ἐθνικοὶ συγγραφεῖς ἀπονέμῃσι τὴν πρώτην ἀφορμὴν τῆ πολέμου εἰς τὸν Κωνσταντῖνον, οἱ δὲ χριστιανοὶ εἰς τὸν Λικίννιον. Ἀλλ' ὅπως ἣ ἂν ἦ, ὁ μὲν Λικίννιος εἶναι ἀξιόμμεπτος, ὅτι κατεδίωκε τὴν θρησκείαν, ἣ ὁποία ὑπερασπίζετο ἐνθέρμως ἀπὸ τὸν ἀνταγωνιστὴν τε· περὶ δὲ τῆ Κωνσταντῖνου εἶν' ἀποδεδειγμένον, ὅτι πρῶτος αὐτὸς ἔκαμε τὰς πολεμικὰς ἐτοιμασίας, ὁ ὁποῖος δις ἐνίκησε τὸν ἀντίπαλόν τε, τὸ μὲν πρῶτον ἐν Ἀνδριανπόλει, τὸ δὲ δεύτερον ἐν Χρυσπόλει, ἣ πολιορκήσας αὐτὸν ἐν Νικομηδείᾳ, ἔλαβε ζῶντα, ἣ μετολίγον ἐδολοφόνησε.

Ὁ Κωνσταντῖνος ἤδη μονοκράτωρ, ἣ κύριος συμπάσης τῆς ἀπεράντε Ρωμαϊκῆς μοναρχίας, ἀνευ ἀνταγωνιστῆ, ἀπεφάσισε νὰ σερεῶσῃ τὸν χριστιανισμόν ἐπὶ βάσεως σερεῶς ἣ ἀκραδάντε. Διὸ πρῶτον μὲν ἔδωκε προσαγὰς εἰς ὅλας τῆς βασιλείας τὰς ἐπαρχίας, παραγγέλων νὰ ὑπακῶσιν εἰς τῶν ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν τὰς ἐντολὰς, ἔπειτα δὲ συνεκάλεσεν

γὲν Ἰωάννη τῆ Χρυσόμου, βλίπομεν, ὅτι ἣ Ἑλλάς δὲν ἔπαυσε νὰ γεννᾷ ἄνδρας μεγαλόνοας, ἣ ὅτι τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα ἤκμαζον ἣ ἔως τῆς Κατταδοκίας.

οικουμενικήν σύνοδον ἐκ 318 ἐπισκόπων ἐν Νικαίᾳ, ὅ-
 πῃ πάντες, προεδρεύοντος τῆ βασιλέως, ἀνεθεμά-
 τισαν, πλὴν δεκαοκτῶ, τὰ αἰρετικά δόγματα τῆ
 Ἀρείου, ὅσις ἔξωρίσθη ὁμῶς μετὰ τῶν ὁμοφρόνων
 εἰς τὰ ἀπωτάτω τῆς βασιλείας μέρη.

Ὁ Κωνσταντῖνος ἀπέδωκε μὲν εἰς τὴν βασιλείαν
 ἔκκλησίαν τοιςτρόπως τὴν εἰρήνην, ἀλλ' ἡ ἐξ
 αὐτῆ γενεᾷ κατεσπαράττετο ἀπὸ τρομερᾶς ἔ-
 τος πληγᾶς. Οἱ συγγραφεῖς διαφωνῶσι περὶ τῆς αἰ-
 τίας, δι' ἣν ὁ Κωνσταντῖνος ἐφόνευσε τὴν γυναῖκά τε
 Φαύσαν ἔ τὸν υἱὸν αὐτῆ Κρίσπον· τὸ δὲ πιθανώτερον
 διὰ ταύτην. Ἡ βασίλισσα Φαύσα ἠράσθη τῆ Κρί-
 σπε, ἣ ἔ τῆ Κωνσταντίνῃ ἐξ ἄλλης γυναικὸς, ἔ μὴ
 δυναμένη νὰ τὸν καταπέσῃ εἰς τὴν ἄνομον πράξιν,
 διέβαλε τὸν ἀδῶον πρὸς τὸν βασιλέα, ὁ ὅποιος ὀργι-
 σθεῖς, ἐφόνευσε τὸν ταλαίπωρον υἱὸν· μετὰ τινὰ δὲ χρό-
 νον μαθὼν τὴν διαβολὴν, ἐφόνευσε τὴν τε Φαύσαν καὶ
 τὰς συνεπιθύβους. Ἀλλ' ἡ δυσυχία τινῶν ἰδιωτῶν ἦτα
 πολὺ ἀνεκτατέρα παρὰ τὰ ἄτοκα, ὅσα συνέβησαν ἔ
 πολλῶ ἕξερρον εἰς τὴν Ρωμαϊκὴν βασιλείαν δι' ἐν ἐ-
 πιχείρημα τῆ Κωνσταντίνῃ, τὸ ἀξιολογώτατον παρὰ
 πάντα, ὅσα ποτὲ ἔπραξε· τῆτο δὲ ἦν ἡ μετάθεσις τῆς
 βασιλικῆς καθέδρας ἐκ Ρώμης εἰς τὰ Βυζάντιον, τὰ
 μετονομασθέν ἐξ αὐτῆ Κωνσταντινούπολιν, ἡ νέαν Ρώ-
 μιν (1). Ὅποια δὲ ἔ ἂν ἦσαν τὰ αἷτια, τὰ ὅποια
 παρεκίνησαν αὐτὸν πρὸς τῆτο, εἴτε ὅτι παρωργίσθη
 διὰ τινὰς πρὸς αὐτὸν ἕβρεις τῶν ἐγκατοίκων τῆς Ρώ-
 μης, εἴτε ὅτι ἔβλεπε τὰς ἀνατολικὰς αὐτῆ ἐπαρχίας

(1) Ἐκτοτε ὀνομάζονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἔ οἱ νῦν
 Γραικοὶ Ρωμαῖοι.

ὑποκειμένας εἰς περισσότερον κίνδυνον παρὰ τὰς λοιπὰς, εἴτε ὅτι ἔκρινε τὴν Κωνσταντινέπολιν, ὡς τὸ κέντρον τῆς βασιλείας, εὐφυσέραν πρὸς σύσασιν τῆς καθέδρας τε, ἀρκεῖ εἰς ἡμᾶς νὰ σημειώσωμεν, ὅτι ἡ πείρα ἀπέδειξεν ἐξαρκέντως σαφρὰ καὶ ἀναπολόγητα ταῦτα τὰ αἴτια. Ἡ μοναρχία, ἡ ὁποία πρὸ πολλῆ ἐκλονίζετο, ἔπεσε ταχύτερον διὰ τῆτο τὸ ἐπιχείρημα τῆ Κωνσταντίνου, καὶ ἀπὸ τῆδε δὲν ἀνέλαβε ποτὲ τὴν πρῶν λαμπρότητα, ἀλλὰ, καθὼς τὸ μεταφυτευθὲν εἰς ξένον κλίμα φυτὸν, ἐμαράνθη κατ' ὀλίγον, καὶ τέλος ἐσράφη εἰς τὸ μηδὲν, ἐξ ἧ παρήχθη πρὸ χιλίων ἐτῶν καὶ ἔτι πρὸς.

Ἐπιθυμῶν ἔν ὃ Κωνσταντίνος νὰ δώσῃ εἰς τὸν κάσμον νέαν βασιλεύσαν, μετέβη εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν, ὅπε ἔκρινε πρὸς τῆτο πρῶτον μὲν ἓνα τόπον πλησίον τῆς Χαλκηδόνος, ἔπειτα δὲ μεταμεληθεὶς, τὸ Βυζάντιον, τὸ ὁποῖον κεῖται κατέναντι τῆ Βοσπόρου. Ἐνταῦθα ἀπεφάσισεν ὁ βασιλεὺς νὰ μετασῆσῃ τῆς βασιλείας τὴν καθέδραν, περὶ τῆς ὁποίας πόλεως πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ἡ φύσις ἐσόλισεν αὐτὴν μὲ πᾶσαν ὠραιότητα καὶ καλλονὴν, τὴν ὁποίαν ὁ Κωνσταντίνος καθωράισε περισσότερον, μετακομισάμενος ἀπὸ τὰς πόλεις τῆς Ἑλλάδος καὶ μικρᾶς Ἀσίας τὰ ὠραιότατα ἀγάλματα, κτίσας καπιτώλιον, ἀμφιθέατρον, ἐκκλησίαν καὶ ἄλλα δημόσια κτίρια· καὶ ἔτω μερίσας εἰς δεκατέσσαρα μέρη, μετὰ δύο χρόνων μετώκησε πανοικί.

Τῆτο δὲν ἐπέσυρε καμμίαν ἀμεσον μεταβολὴν, ἐπειδὴ οἱ κάτοικοι τῆς Ρώμης ὑπετάχθησαν, εἰ καὶ ἀκυσίως, εἰς τὰ παρόντα πράγματα· ἔτε δὲ συνέβη ἐν δυσὶν ἢ τρισὶ χρόνοις ἀξιόλογόν τι καὶ ἀξιόμνημόν.

ΚΕΦ. ΚΒ'. ΒΑΣΙΛ. ΤΟΥ ΜΕΓ. ΚΩΝΣΤ.

νευτον, ἕως ἔοι Γότθοι βλέποντες, ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι ἀφῆκαν τὰ παρὰ τὸν Δυναβὸν χωρὶα ἀφύρητα, ἀνε- νέωσαν τὰς ἐπιδρομὰς, καίοντες καὶ διαρκάζοντες· εὐθὺς ὅμως ἐνικήθησαν, ὡς 100,000 ἀπέθανον ὑπὸ κρύου καὶ πείνης. Μετὰ τὴν κατάπαυσιν τούτων καὶ ἄλ- λων τινῶν ταραχῶν διηρέθη ἡ μοναρχία τὸν ἀκόλουθον τρόπον. Ὁ Κωνσταντῖνος, ὁ πρεσβύτατος υἱὸς τοῦ βα- σιλέως, ἔλαβε τὴν Γαλλίαν καὶ τὰς δυτικὰς ἐπαρ- χίας, ὁ δὲ Κωνσάντιος ὁ δευτερότοκος, τὴν Ἀφρι- κὴν καὶ Ἰλλυρίαν, ὁ δὲ Κώνσας ὁ νεώτατος, τὴν Ἰ- ταλίαν, ὁ δὲ Δαλμάτιος, ὁ ἀδελφὸς τοῦ βασιλέως, τὰς γειτνιαζούσας ἐπαρχίας τῶν Γότθων, καὶ Ἀνναθα- λιανός, ὁ ἀνεψιός τε, τὴν Καππαδοκίαν καὶ μικρὰν Ἀσίαν. Καὶ αὐτὸς ὁ διαμερισμὸς τῶν ἐπαρχιῶν ἐπε- τάχυνε τὴν πτώσιν τῆς βασιλείας· ἐπειδὴ τὰ διηρη- μένα στρατεύματα δὲν ἐδυνήθησαν ν' ἀντισταθῶσιν εἰς τῶν βαρβάρων τὴν δύναμιν, καὶ τέλος ἠναγκάσθησαν ν' ἀφήσωσιν εἰς αὐτὰς τὰς ἐπαρχίας, τὰς ὁποίας δὲν ἦσαν ἱκανοὶ νὰ φυλάξωσιν. Ὁ Κωνσταντῖνος ὅμως δὲν ἔζησεν ἕως τότε. Τὰ ἔσχατα τῆς βασιλείας τε ἦσαν εἰρηρικὰ καὶ λαμπρά. Πρέσβεις ἐκ τῆς ἀπωτάτω γῆς ἤλθον καὶ προσεκύνησαν αὐτόν· καὶ οἱ Πέρσαι, οἱ ὁποῖοι ἠτοιμάζοντο νὰ κάμωσι νέας ἐπιδρομὰς, βλέποντες αὐτὸν ἔτοιμον εἰς ἀντίστασιν, παρεκάλεσαν ἱκετικῶς ὑπὲρ εἰρήνης καὶ φιλίας· τῷ δὲ ξ' ἔτει τῆς βασιλείας περιπε- σὼν εἰς ἀδυναμίαν καὶ πυρετὸν διαλείποντα, καὶ μηδε- μίαν ὀρῶν ἐλπίδα θεραπείας, ἐβαπτίσθη· καὶ μόλις γευσάμενος τῶν ἀχράντων μυσηρίων, ἀπέθανεν ἐν Νι- κομηδείᾳ, βασιλεύσας ἐνδόξως ἔτη τριάκοντα καὶ δύο. Ταισσοτρόπως ἀπέθανεν ἕτος ὁ μέγας ἀνὴρ, ὅσις ἐσε- ρέωσεν μίαν θρησκείαν, ἡ ὁποία εἰσέτι καὶ νῦν εἶναι ἡ

εὐλογία τῆ ἀνθρώπων γένους, ἔμετεχειρίζετο μίαν πολιτικὴν, ἣ ὅποια ἐχρημάτισεν αἰτία τῆς καταστροφῆς τῆς βασιλείας.

Ὁλίγω ὕστερον μετὰ τὸν θάνατον τῆ Κωνσταντίνου ἐφονεύθησαν ὁ Δαλμάτιος ἔξ ἀναβαλιανὸς ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν, οἱ ὅποιοι παρεκινήθησαν εἰς ἀποστασίαν παρὰ τῶν φίλων, ἢ ἔξ αὐτῆ τῆ Κωνσταντίνου· τὸ δὲ πταίσμα τέτων τῶν δύο νέων ἡγεμόνων ἦτον ἀναμφιβόλως τέτο, ὅτι ἐδόθη εἰς αὐτὲς μέρος τῶν βασιλικῶν ἐπαρχιῶν, ἔξ μάλιστα, ὅτι ὁ Δαλμάτιος ἐφημιζετο ἐγκρατῆς πολλῶν ἀρετῶν τῆ μεγάλῃ Κωνσταντίνου. Τὸ τοῖστον πταίσμα δὲν ἐδύνατο νὰ ἐξαγνισθῆ ἀλλεοτρόπως, εἰμὴ διὰ τῆ αἵματος αὐτῶν. Παρεκτὸς δὲ τέτων, ἑπτὰ ἐκ τῆ βασιλικῆς γένους, θείοι ἢ ἑξάδελφοι τῆ φιλυπόπτῃ Κωνσταντίῃ, ἐδολοφονήθησαν ὡσαύτως ὁμῶς μετ' ὄλων τῶν φίλων καὶ ὁπαδῶν, ἐξ ὧν τινὲς ἐτιμῶντο κατὰ πολλὰ ἔξ παρ' αὐτῆ τῆ Κωνσταντίνου· ἔξ οἱ δύο ἑξάδελφοι τῆ Κωνσταντίῃ, ὁ Γάλλος ἔξ Ἰβλιανὸς, ἐφονεύοντο ἀναμφιβόλως· ἀλλ' ὁ μὲν Ἰβλιανὸς ὢν ἔξ χρόνων, κατεφρονεῖτο διὰ τὴν νεαρὰν ἡλικίαν, ὁ δὲ Γάλλος ἦτο μὲν δωδεκαετής, ἀλλ' ἡ σαλεύουσα ὑγεία τῆ κατέπειθε τὸν Κωνσταντίου νὰ ἐλπίζῃ, ὅτι ἡ φύσις θέλει ἀπαλλάξῃ αὐτὸν ἀπὸ τὴν ἀνάγκην τῆς δολοφονίας.

Οἱ τρεῖς υἱοὶ τῆ Κωνσταντίνου ἐμέρισαν πάλιν τὴν βασιλείαν ἐν ἑαυτοῖς, ἔξ ὁ μὲν πρεσβύτατος ὁ Κωνσταντίνος ἔλαβε τὴν Ἰσπανίαν, Γαλατίαν ἔξ τὰς Βρετανικὰς νήσους, ὁ δὲ Κωνσταντίνος τὴν Ἀσίαν, Αἴγυπτον ἔξ ὅλας τὰς Ἀνατολικὰς ἐπαρχίας, ὁ δὲ Κωνσταντίνος τὴν Ἰταλίαν, Ἀφρικὴν, Σικελίαν, Ἰλλυρίαν, Μακεδονίαν ἔξ Ἑλλάδα. Οὗτοι οἱ τρεῖς ἀδελφοὶ ἡγῶ.

νίζοντο ἑκάστοι ν' ἀρπάσωσι τὴν μονακρατορίαν, καὶ ὁ Κωνσταντῖνος ἐπιχειρήσας νὰ γυμνώσῃ τὸν Κώνσαντα ἀπὸ τῆς ἐπικρατείας τῆς, ἐφονεύθη. Ὁ Κώνσας, ἀνὴρ ἄσωτος καὶ βδελυκτὸς, ἔμνον δὲν ἀπήλαυσε ὄφελος ἐκ τῆς νίκης, εἰς τὴν ὁποίαν ἔτε ἡ ἀνδρία τῆς, ἔτε ἡ ἐπίδειξις ἐχρησίμευσε, ἀλλὰ καὶ ἐφονεύθη ὑπὸ τῷ Μαγνητίῳ, ἑνὸς τῶν πρώτων αὐτῆς στρατηγῶν, ὁ ὁποῖος ἐνεδύθη τὴν βασιλικὴν πορφύραν, τὴν συνειδισμένην ἀντιμιθίαν τῶν ἐπιτηδείων προδοτῶν κατ' ἐκείνας τὰς χρόνας τῷ στρατιωτικῷ δεσποτισμῷ. Ἐκ τῶν τριῶν ἔν τῷ μεγάλῳ Κωνσταντίνῳ ἰῶν ἔμεινε μόνον ὁ Κωνσάντιος. Οὗτος πνέων φιλεκδικίαν ἢ μᾶλλον εἰπεῖν φιλοτιμίαν, ἐστράτευσε κατὰ τῷ Μαγνητίῳ, καὶ μετ' ἑνα φθοροποιὸν τριετῆ πόλεμον, ὁ ὁποῖος κατηφάνισεν εἰς δύο αἱματώδεις μάχας (1) τὰς ἐκλεκτὰς στρατιώτας τῶν Ῥωμαϊκῶν ταγμάτων, κατενίκησε τὸν τύραννον (2).

Ἐν ᾧ δὲ ἡ δυτικὴ μοναρχία κατεσπαράττετο ἀπὸ τὰ φιλότιμα ἐπιχειρήματα τῷ νέῳ Κωνσταντίνῳ, καὶ ἀπὸ τὴν κακὴν διοίκησιν τῷ κεκαυλωμένῳ Κώνσαντα, ὁ Κωνσάντιος ἐνεπλέχθη εἰς πολυχρόνιον καὶ

(1) Ἐν Μέρση τῆς Παιονίας, τῇ νῦν Ἐσσέκ τῆς Οὐγγαρίας, καὶ ἐν τῷ ὄρει Σελευεῖ εἰς τὰ Κοττιαῖα Ἀλπεα.

(2) Ἐπὶ τῆς ἀποστασίας τῷ Μαγνητίῳ ὁ Βρεττανίω ἐνεδύθη τὴν πορφύραν ἐν Ἰλλυρία ὡς σύντροφος αὐτῆς, ἀλλὰ μετέπειτα παρητήσατο αὐτὴν χάρις τῷ Κωνσταντίνῳ. Ὁ Νεπατιανὸς, ὁ ἀνεψιὸς τῷ Κωνσταντίνῳ ἐκ τῆς Εὐτροφίας, ἀνηγορεύθη καὶ αὐτὸς αὐγυγος ἐν Ῥώμῃ, ἀντιμαχόμενος τῷ Μαγνητίῳ, ἀλλὰ τῇ εἰκοστῇ ὀγδοῇ τῆς τυραννίδος ἡμέρας ἐφονεύθη ὑπὸ τῶν στρατηγῶν τῷ Μαγνητίῳ (Εὐτρόπ. βιβλ. 1. κεφ. 5.).

ἀτυχῆ πόλεμον κατὰ τῶν ὁμόρων Περσῶν. Ἐν ταύτῃ δὲ τῇ ταραχῇ τῷ πολέμῳ, ὁ Γάλλος ἢ Ἰβλιανὸς συνεχωρήθησαν νὰ ζῶσι· ἢ ὁ φιλύποκος δεσπότης τότε μὲν ἔκλεισεν αὐτὸς εἰς ἔρημον φρέριον τῆς Καππαδοκίας, τὴν πρῶην καθεδρὰν τῶν Καππαδόκων βασιλέων, μετὰ δὲ τὴν σφαγὴν τῷ Κωνσάντῳ ἢ τὴν ἀποκασίαν τῷ Μαγνετίῳ, βλέπων τῆς βασιλείας ὅλον τὸ ἄχθος ἐφ' αὐτὸν, ἢ ζητῶν ὀλίγον ἀνακνυσμὸν τῶν καμάτων, μετεκόμισε τὸν Γάλλον ἐκ τῆς φυλακῆς εἰς τὴν αὐλήν τε, ἢ χειροτονήσας αὐτὸν καίσαρα ἢ κοινωνόν, αὐτὸν μὲν ἀφῆκε νὰ φυλάττῃ τὰς Ἀσιακὰς ἐπαρχίας, αὐτὸς δὲ ἐσράτευσε κατὰ τῷ ἀποστάτῃ. Μετὰ δὲ τὴν καταδάμασιν τῷ Μαγνετίῳ ἢ ἀποκατάσασιν τῆς κοινῆς ἡσυχίας, ὁ Κωνσάντιος ἐδυνήθη νὰ ἐξετάσῃ ἐπ' ἀδείας τὰς πράξεις τῷ Γάλλῳ καίσαρος. Ὁ Γάλλος εἶχεν ἐλαττώματα ἢ ἐχθρῆς. Οἱ εὐνῆχοι, οἱ τότε βδελυκτοὶ ἢ ἀνύδατοι κυβερνῆται τῆς πολυτελεῆς αὐλῆς, μέγιστοι ἐχθροὶ τῶν ὅσους δὲν ἠμπόρουν νὰ προσάξωσι, κατέσκησαν πολλὰς κατασκοπὰς τῶν πράξεων τῷ Γάλλῳ, παρ' ὧν ἔτος εὐρεθεῖς ἐπιθυμῶν τὴν αὐτονομίαν ἢ βασιλείαν, ἐλογίζθη ὑπὸ τῷ βασιλέῳ ἢ τῶν περὶ αὐτὸν ἄξιος παιδείας· ἢ μερικαὶ δὲ τυραννικαὶ πράξεις, αἱ ὁποῖαι ἐπράχθησαν ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τινῶν τῷ βασιλέῳ πισῶν δέλων, ἂν ὄχι διὰ προσαγῆς, καὶ διὰ συγχωρήσεως τῷ Γάλλῳ, ἐπίσσωσαν περισσότερον τὰ κατ' αὐτῷ λεγόμενα. Ἐκ τῆτων ἢ ἄλλων παρακινῆμενος ὁ βασιλεὺς, ἐκάλεσε τὸν Γάλλον εἰς Ἰταλίαν, ὁ ὅποτος ἐνόησε μὲν τὸν κίνδυνον, ὅμως καταπειθεῖς, ὅτι τὸ συμφέρον τε ἀπήτει νὰ λαλήσῃ ἐκ σώματος μετὰ τῷ Κωνσάντιῳ, ἢ νομίζων ὅτι ἡ παρεσία τε θέλει διαλύσει τὰς κατ' ἑαυ-

τῆ κατηγορίας, ἐμίσησε ἔξω εἰς Παιονίαν, ἐπιάθη ἔξω μετεκομίωθι εἰς τὴν Ἰσρίαν, ὅπως ἔτμήσῃ τὴν κεφαλὴν ἀβασανίως (1).

Ὁ Ἰουλιανὸς ἔζη διὰ μόνῃς τῆς γενναίας μεσιτείας τῆς βασίλισσῃς Εὐσεβίας, γυναικὸς τῆ Κωνσταντίου. Αἱ δεήσεις ταύτης τῆς γυναικὸς ἔξω αἱ πολλαὶ μερίμναι κατέπεισαν τὸν βασιλέα νὰ συγχωρήσῃ τὸν Ἰουλιανὸν ἐνώπιόν τῆς, νὰ τὸν τιμήσῃ καίσαρα ἀντὶ τῆς Γαλλίαι, ἔξω νὰ τὸν παραγγείλῃ νὰ φυλάττῃ τὰ ὄρια τῆς Γαλλικῆς ἐπαρχίας ἐναντίον τῶν πολεμικῶν φυλῶν τῆς Γερμανίας (2). Ὁ Ἰουλιανὸς ἐξετέλεσε τὰ παραγγελλόμενα ἀνδρείως ἔξω εὐτυχῶς. Ὁ βασιλεὺς ἀκῶν συνεχῶς τὰς ἀνδραγαθίας τῆ διοικητῆς τῆς Γαλλίας ἐταράχθη, ἔξω φοβόμενος μήπως ὁ καίσαρ ἔχων τοιοῦτο τροπαιῶχον εὐαγγέλιον λησμονήσῃ τὸ πρὸς τὸν βασιλέα καθῆκον, ἔξω ἐπιχειρήσῃ τι κατ' αὐτῆ, ἀπέφασισε νὰ ὑπερήσῃ αὐτὸν ἀπὸ παντὸς τρόπου ἀποστασίας. Διὸ γινώσκων, ὅτι οἱ Πέρσαι διήρπαζον τότε τὰ ἀνατολικὰ σύνορα τῆς μοναρχίας, ἔξω ἔκαμνον συχνὰς ἐπιδρομὰς εἰς τὰς γειτνιαζέσας ἐπαρχίας, ἐπρόσβαξε νὰ ἔλθωσι παραχρῆμα τὰ Γαλλικὰ τάγματα εἰς βοήθειαν τῶν Ἀσιατικῶν συνόρων. Τῆτο κατελύπησε τὴς στρατιώτας, οἱ ὅποιοι ὑπεραγαπῶντες τὴν πατρίδα, ἐν ἧ ἐγεννήθησαν, ἔβλεπον ἤδη ἑαυτὸς ἠναγκασμένους ν' ἀποχωριώσῃν ἀπὸ συγγενεῖς καὶ φίλους, δίχα ἐλπίδος ἴσως ἐπιστροφῆς. Ὁ Ἰουλιανὸς ὑποκρινόμενος ζῆλον πρὸς τὴν τιμὴν τῆς βασιλείας ἔξω σαφερὰν εὐπειθειαν εἰς τὰς βασιλικὰς προσαγὰς, ὅμως ἐφαίνε-

(1) Ἀμμ. Μαρκελλίν. βιβλ. ιδ'. κεφ. 1. 7. 9. 11.

(2) Ὁ αὐτός. Κ'. κεφ. δ'. Εὐτροπ. 1. κεφ. ζ'.

τὸ συμπάχων μὲ αὐτὲς· ἔσσυκαλέσας ὅλας πρὸ τῆ ἀναχωρῆσαι, διὰ τὰ λάβη δῆθεν τὸν τελευταῖον ἀσπασμὸν ἀπὸ τῆς ποσεινῆς αὐτῆς κοινωνῆς τῶν πόνων ἔσσυ νικῶν, πρῶτον μὲν ἐδιηγείτο ἐπαρισμῶν εὐγνωμόνως ὅλας αὐτῶν τὰς ἀνδραγαθίας, ἐν δὲ τῷ τέλει ὑπεκρίνατο μεγάλην λύπην ἐπὶ τῇ δυστυχίᾳ, τὴν ὁποίαν, ἂν ἔσσυ ὤφειλε τὰ ὑπακῆσθαι, δὲν εἶχε δύναμιν τὰ δεραπεύσθαι (1). Τότε ὑπολαβόντες οἱ φίλοι τῆ Ἰβλιανῆ, οἱ ὅποιοι ἀναντιρρήτως προεδιδάχθησαν, εἶπαν, "ὅτι ὁ καῖσαρ, ὅτε γένῃ Αὔγουστος, ἐμπορεῖ τὰ προσάξῃ ἀντὶ τῆς τὰ προσάξῃται" ἔσσυ εὐθέως ἐκήρυττον αὐτὸν σεβαστὸν αὐτοκράτορα.

Ἐνταῦθα σημειωτέον τὴν σοφιστικὴν πολιτείαν τῆ Ἰβλιανῆ (2), ὅσιν πρῶτον μὲν ὑπεκρίνατο ἐκπληξιν ἔσσυ θαυμασμὸν εἰς ὅσα αὐτὸς ἐξ ἀνάγκης ἤλπιζε, ἔσσυ τὸ πιθανώτερον, ἠγωνίζετο τὰ ἐκπληρώσθαι διὰ τῶν κρυφίων αὐτῆς σκευωρημάτων, ἔπειτα δὲ ἔδειξε πρὸς τὰς προσφωνήσεις τῶν στρατιωτῶν τὴν μεγίστην λύπην ἔσσυ συμπάθειαν, ἰκετεύων, ἐξορκίζων, φοβερίζων, λυπέμενος, ἔσσυ ἐνὶ λόγῳ τὸσον ἐπιτηδείως ὑποκρινόμενος, ὥστε ἔσσυ ἀπέφυγε τῆς παρακινήτικῆς αὐτῶν λόγους, ἔσσυ κατέκλεισεν ἑαυτὸν ἐκείνην τὴν νύκτα, κατακείθων αὐτῆς διὰ ταύτης τῆς φαινομένης ἀπειθείας ἔσσυ ἀντιτάσσεως τὰ ἐπιμένωσι σερεώτερον εἰς τὴν ἐκλογὴν, εἰς τὴν ὁποίαν αὐτὸς ἐν τῷ φανερῷ ἠναντιῆτο· τέλος δὲ ὑπήκουσε δῆθεν ἀκυσίως εἰς τὸ λαμπρὸν αὐ-

(1) Affectionately lamented a distress, which, bound as he was to obey, it was not in his power to relieve.

(2) Ὅρα τὸ ἐνύπνιον αὐτῆς παρὰ Μαρκελίνῳ Κ'. κεφ. ε'. ἔσσυ ἄτερον αὐτῆς ἐν τῇ 12. ἐπισολῇ.

τῶν δῶρον, ἔῃ ὑπέχετο ἢ ἀντιβραβεύσῃ τὴν ἀποσα-
σίαν αὐτῶν κατ' ἀξίαν· ἡ δὲ τότε συνειδισμένη ἀντι-
μιοφία, τὴν ὁποίαν ὁ νέος αὐγυγος ἔδιδεν εἰς τὰς
εὐεργέτας, ἦν ἡ κλοπὴ τῶν δημοσίων θησαυρῶν.

Τοιούτῳ τρόπῳ τὸ εὐρατεύμα τῆς Γαλλίας ἐχει-
ροτόνησεν αὐγυγος τὸν Ἰουλιανόν, τῶν ὁποίων ἡ πρώτη
φροντὶς ὑπῆρχε τῆ νὰ τὸν βοηθήσωσι· ἔῃ αὐτὰ τὰ τά-
γματα, τὰ ὁποῖα μὴ θέλοντα νὰ ταλαιπωρῶνται ἐν
ἀλλοτρίᾳ γῆ, ἔκριναν ἢ ἀποσατήσῃν, ἐφιλοτιμῶντο
ἤδη νὰ κατανικήσωσι πάντα κίνδυνον τῆς εἰς Ἀσίαν
ἐκστρατείας, ἔχοντα στρατηγὸν τὸν ποσειτὸν Ἰουλιανόν.
Ἀλλ' ὁ θάνατος τῆ Κωνσταντίε ἐν Μόψε κρήνη τῆς
Κιλικίας, ὅσις ἐστράτευε κατὰ τῆ Ἰουλιανῆ, ἐλύτρωσε
τὸν νέον αὐγυγος ἀπὸ τὸ ἀμάρτημα τῆς ἐμφυλίου αἵμα-
τοχυσίας. Ὁ Ἰουλιανὸς δὲν ἔζησε πολὺν χρόνον μετὰ
ταῦτα, ὁ ὁποῖος φιλοτιμύμενος ἢ ἀνδραγαθήσῃ εἰς
τὸν Περσικὸν πόλεμον, ὅπῃ τὰ Ῥωμαϊκὰ ὄπλα ἔμει-
ναν ἄχρι τῆδε ἀνωφελῆ, συνέλαβε τολμηρὰν εἰδέαν
τῆ νὰ ταπεινώσῃ τὸν μέγαν βασιλέα· ἔῃ ἐν πρώτοις
μὲν ἐνίκησεν, εἶτα δὲ γενόμενος τολμηρότερος, ἐπρο-
χώρησεν ἀπερισκέπτως εἰς χώραν, τὴν ὁποίαν δὲν α κα
ἐγίνωσκεν ἀκριβῶς, ἔῃ μάχη νικηθεὶς, ἐτρώθη ἀπὸ τὸ 363.
βέλος ἀγνώστῃ, ἔῃ τυχὸν ἀτίμῃ χειρὸς.

Περὶ κανενὸς ἄλλῃ βασιλέως δὲν διαφωνῶσι τό-
σιν οἱ συγγραφεῖς, ὅσον περὶ τῆ Ἰουλιανῆ, ἔτε ἀμί-
λησαν μὲ τόσην ὑπερβολὴν ἐπαίνῃ ἢ κατηγορίας, ὅσον
περὶ αὐτῆ, ἀπὸ τῶν ὁποίων ἄλλοι μὲν ἐκθειάζουσιν αὐ-
τὸν ὡς ἥρωα, καὶ ἄλλοι κατηγοροῦσιν αὐτὸν ὡς τὸν
ποταπώτατον· πλὴν ἡ μετρία κρίσις ἐξ ἀμφοτέρων
τῶν μερῶν ἤθελε πλησιάσῃ τυχὸν ὡς ἐγγύς τῆς
ἀληθείας. Ὡς ἰδιώτης θεωρούμενος ὁ Ἰουλιανὸς